

21.1.2016

Aluehallintouudistuksen selvityshenkilö

Lauri Tarasti

## VALTION ALUEHALLINNON UUDISTUKSESSA HUOMIOITAVAA

Valtion alueellisen sivistyshallinnon virkamiehet ry (VSV) haluaa tuoda esiin näkemyksensä aluehallinnon uudistuksesta. Alustava ehdotus uudistuksesta luovutetaan 26.1. kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläiselle ja haluamme vielä tätä ennen tuoda esiin sivistyshallinnon näkökulmaa. Yhdistyksen jäsenet toimivat opetus-, koulutus-, nuoriso-, liikunta-, kulttuuri- ja kirjastoaloilla aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa. He ovat saaneet runsaasti kokemusta hallinnon muutoksista työssään virkamiehinä, koska valtion aluehallinto on viimeiset vuosikymmenet ollut useasti hallinnon uudistusten kohteena.

### 1. Valtion aluehallintoa tarvitaan

Valtion aluehallinto on nyt ja tulevaisuudessa erittäin tarpeellinen valtion edun ja yleisen edun kannalta, kuten selvityshenkilö Tarasti on 13.1. esityksessään todennut. On tärkeää varmistaa kansalaisten tasa-arvo, oikeusturva, välttämättömät peruspalvelut sekä turvata yhteiskunnan yhdenmukainen ja hyvä toiminta.

Tehokas ja tuloksellinen valtionhallinto edellyttää valtion aitoa läsnäoloa alueilla. AVIen visiona on, että valtion aluehallinnon toimijat ovat tulevaisuudessa itsehallintoalueiden eli maakuntien vastinpareja ja neuvottelukumppaneita valtion puolelta.

Aluehallintovirastojen toiminnassa on hyvä tavoitella seuraavia vaikutuksia:

- A. Selkeä ja toimiva keskushallinnon ohjaus aluehallintoon
- B. Monialainen, riittävän kattava valtion aluehallinto, jossa mahdollisimman matalat hierarkiat ja vähäinen byrokratia
- C. Tehokkaat ja vaikuttavat ohjaus- ja valvontavälineet myös aluehallinnolla
- D. Osaavat asiantuntijat ja hyvä sisäinen ja ulkoinen yhteistyö, tiedolla johtaminen

## 2. Aluehallintovirastoissa tarvitaan opetus- ja kulttuuritoimien tehtäviä

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hallinnonalan alueelliset tehtävät hajautettiin aluehallinnon uudistuksessa (ALKU) vuoden 2010 alusta alkaen kuudesta lääninhallituksesta yli kahteenkymmeneen virastoon, lähinnä aluehallintovirastoihin (AVI)) ja ELY-keskuksiin. Ratkaisu todettiin selkeästi epätarkoituksenmukaiseksi, joten kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimet sekä oppilaitosrakentaminen siirrettiin vuoden 2014 alusta alkaen ELY-keskuksista aluehallintovirastoihin, joihin perustettiin uudet vastuualueet. Korjausliike oli onnistunut.

Aluehallintovirastojen opetuksen ja kulttuurin toimialojen tehtävät on jatkossakin syytä pitää yhtenä kokonaisuutena aluehallintovirastoissa, koska niiden keskinäisellä yhteistyöllä saavutetaan merkittäviä synergiahyötyjä. Tehtävissä valvotaan ja ohjataan opetuksen ja kulttuurin toimintoja sekä luodaan edellytyksiä niille resurssi- ja informaatio-ohjauksen keinoin. Asiakkaina ovat sekä yksityiset henkilöt että kunnat, kuntayhtymät, yritykset ja kolmannen sektorin toimijat.

Aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueille on syytä hallinnon kokonaisuuden kannalta yhdistää myös muita koulutuksen ja kulttuurin tehtäviä muista virastoista.

## 3. Aluehallintovirastojen tulee kehittyä ja kehittää

Aluehallintovirastojen tulee tulevaisuudessa olla kehittyviä (oppivia), mutta myös kehittäviä virastoja. Ratkaisuja ei ole tarkoituksenmukaista perustella vain oikeudellisin argumentein. Aluehallintovirastojen toiminnan vaikuttavuus tulee syntyä siitä, että sillä on yhtä toimialaa tai sektoria laajempi valtakunnallinen ja alueellinen ymmärrys. Se edellyttää toimivaa yhteyttä poikkihallinnolliseen keskushallintoon, hyvää monialaista alueellista yhteistyötä, tehokkaita ohjaus- ja valvontavälineitä aluehallintovirastoissa sekä erinomaista johtamista. Aluehallinnon tulee olla mahdollisimman avointa, osallistavaa ja riippumatonta.

## 4. Hallinnon muutoksissa tarvitaan asiakaslähtöisyyttä ja hyvää työnantaja- ja henkilöstöpolitiikkaa

Välttämättömät hallinnon muutokset tulee voida toteuttaa mahdollisimman vähäisin epäsuotuisin vaikutuksin virastojen toimintaan. Hyvän työnantaja- ja henkilöstöpolitiikan merkitys muutoksen onnistumiseen on olennainen. Tehtävien hoitamiseen vaikuttaa paljon se, miten henkilöstöä muutoksissa kohdellaan.

VSV ry:n hallituksen puolesta:

Merja Kummala-Mustonen  
VSV ry:n puheenjohtaja  
[merja.kummala-mustonen@avi.fi](mailto:merja.kummala-mustonen@avi.fi)  
p. 0295 017 552

Tiina Mattila  
VSV ry:n varapuheenjohtaja  
[tiina.mattila@avi.fi](mailto:tiina.mattila@avi.fi)  
p. 0295 016 555

Johanna Albert  
VSV ry:n hallituksen jäsen ja sihteeri

Pekka Perälä  
VSV ry:n hallituksen jäsen ja  
edunvalvontavastaava

TIEDOKSI Eduskunnan sivistysvaliokunta  
Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen  
Parlamentaarinen seurantaryhmä, aluehallinnon uudistuksen valmistelu ja toimeenpano  
Opetus- ja kulttuuriministeriö  
Valtiovarainministeriö  
Aluehallintovirastojen ylijohajat  
ELY-keskusten ylijohajat  
Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueiden johtajat, aluehallintovirastot  
Akava  
JUKO  
Akavan Erityisalat  
OAJ  
OAT  
VSV ry:n jäsenistö